



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Šárky Petrové a soudců JUDr. Marie Kubištové a JUDr. Jiřího Petržálka ve věci

žalobce: ██████████, narozený dne ██████████
bytem ██████████, ██████████
zastoupený advokátem JUDr. Vladislavem Ježkem
se sídlem Kamenice 155, 547 01 Náchod

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČO 00025429
se sídlem Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2
za níž jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
se sídlem Rašínovo nábřeží 42, 128 00 Praha 2

o zaplacení 1 544 592,72 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Okresního soudu v Náchodě ze dne 30. 10. 2019
č. j. 15 C 239/2017-216

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu **se potvrzuje** v části výroku pod bodem I, pokud jím byla žalované uložena povinnost zaplatit žalobci částku 200 000 Kč s příslušenstvím, a v části výroku pod bodem II, pokud jím byla zamítnuta žaloba co do částky 300 000 Kč s příslušenstvím a co do požadavku na zaplacení úroku z prodlení ve výši 8,05 % z částky 246 806 Kč od 13. 3. 2017 do 13. 9. 2017.
- II. Rozsudek okresního soudu **se** v části výroku pod bodem I, pokud jím žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobci částku 9 926 Kč s příslušenstvím, **mění** takto:

Žaloba s požadavkem, aby žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobci částku 9 926 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % od 14. 9. 2017 do zaplacení, se zamítá.

- III. Ve zbývajících částech výroků pod body I a II a ve výrocích pod body III a IV **se** rozsudek okresního soudu **zrušuje** a v tomto rozsahu **se** věc **vrací** okresnímu soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Okresní soud shora citovaným rozsudkem uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 246 806 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 14. 9. 2017 do zaplacení (výrok pod bodem I/). Žalobu zamítl v části, ve které se žalobce domáhal zaplacení 1 204 812 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 13. 3. 2017 do zaplacení a zákonného úroku z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 246 806 Kč od 13. 3. 2017 do 13. 9. 2017 (výrok pod bodem II/). Žalované uložil povinnost nahradit žalobci náklady řízení ve výši 32 912 Kč (výrok pod bodem III/) a České republice nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok pod bodem IV/). Žalobce se domáhal po žalované plnění v celkové výši 1 544 592,72 Kč z titulu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním (dále jen „zák. č. 82/1998 Sb.“). Konkrétně požadoval částku 74 974,72 Kč jako náhradu za poskytnutí právní pomoci v trestním řízení, částku 50 256 Kč za bolestné, částku 909 436 Kč za ztížení společenského uplatnění, částku 9 926 Kč za vyhotovení znaleckého posudku znalcem prof. MUDr. Karlem Martiníkem, DrSc., potřebného k uplatnění svého práva, a částku 500 000 Kč jako zadostiučinění nemajetkové újmy dle § 31 a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. Žalobce svůj žalobní nárok odůvodnil tím, že usnesením Policie ČR, Krajského ředitelství [redacted], územního odboru, ze dne 26. 5. 2014, č. j. [redacted], bylo zahájeno trestní stíhání žalobce jako obviněného ze spáchání přečinu porušení povinnosti při správě cizího majetku dle § 220 odst. 1 trestního zákoníku. Stížnost žalobce proti tomuto usnesení byla zamítnuta. Následně byla podána obžaloba. Rozsudkem Okresního soudu v [redacted] ze dne 20. 6. 2016 sp. zn. [redacted] byl žalobce podle § 226 písm. b) trestního řádu obžaloby zproštěn. Usnesením Krajského soudu v [redacted] ze dne 6. 10. 2016 č. j. [redacted] bylo odvolání státního žalobce proti rozsudku soudu prvního stupně podle § 256 trestního řádu zamítnuto. Dovozoval, že orgány činnými v trestním řízení bylo nezákonným způsobem vydáno usnesení ze dne 26. 5. 2014 o stíhání žalobce jako obviněného, když následně byl pravomocně obžaloby zproštěn. Trestní stíhání žalobce souviselo s jeho činností [redacted] obce [redacted], jako osoby veřejně známé v obci a mělo na jeho dobrou pověst, lidskou důstojnost a osobní čest výrazně negativní vliv. O probíhajícím trestním řízení věděli jeho přátelé, sousedé, občané [redacted] a následně na základě vydání [redacted] deníku ze dne [redacted] i celý [redacted] region. Současně trestní stíhání výrazně ovlivnilo i jeho rodinný život a soukromí, když stíháním trpěla výrazně psychicky dnes již [redacted] žalobce a [redacted]. Trvajícím nezákonným trestním stíháním jeho osoby mělo v souvislosti se stresem a nervovým vypětím vliv také na zdraví žalobce. Byla mu zjištěna středně těžká depresivní fáze. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. Uznala, že usnesení Policie ČR, Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje, Územního odboru, Oddělení hospodářské kriminality [redacted] ze dne 26. 5. 2014, č. j. [redacted] [redacted], je třeba označit za nezákonné rozhodnutí. Za jeho vydání se Ministerstvo spravedlnosti v dopise ze dne 3. 10. 2017 žalobci omluvilo. Namítala, že v řízení nebylo prokázáno, že by primární příčinou diagnostikované nemoci žalobce bylo trestní řízení. Poukazovala na to, že žalobce trpěl onemocněním štítné žlázy, které často vede ke vzniku psychických onemocnění. V roce [redacted] také [redacted] onemocněla jeho [redacted], která bohužel v [redacted] zemřela. Usnesení o zahájení trestního stíhání však bylo vydáno až 26. 5. 2014. Žalobce nebyl v průběhu trestního stíhání ani v pracovní

neschopnosti. První jeho návštěva psychiatrické ambulance proběhla až 5. 1. 2017. Dovožovala, že zde není dána příčinná souvislost mezi trestním stíháním žalobce a jemu diagnostikovanou nemocí. Dodala, že žalobce také neprokázal, že se trestní stíhání významně dotklo jeho dobré pověsti a ovlivnilo jeho rodinný život. Naopak z ústavního znaleckého posudku bylo zjištěno, jak sám žalobce uváděl, že jej lidé drželi nad vodou a kamarádi mu zůstali. Z jeho vyjádření dále vyplývá, že do vydání trestního příkazu mu trestní stíhání nepůsobilo žádné duševní potíže. Okresní soud nárok žalobce posuzoval dle §1 odst. 1 a 3, § 5, § 7 odst. 1, § 8 odst. 1, § 26 a § 31a odst. 1 a 2 zák. č. 82/1998 Sb. a podle § 2910 věta první, § 2894 odst. 1 a 2, § 2958, § 2911, § 2951 a 2952 věta první zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“). Okresní soud uzavřel, že návrh žalobce je co do částky 246 806 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 14. 9. 2017 do zaplacení důvodný. Dospěl k závěru, že v posuzovaném případě byly všechny předpoklady pro vznik povinnosti žalované nahradit újmu prokázány. Bylo dokázáno, že ohledně žalobce došlo k vydání nezákonného rozhodnutí. Především na základě ústavního znaleckého posudku měl soud prokázáno, že žalovanému v souvislosti s nezákonným rozhodnutím vznikla újma na zdraví v podobě středně těžké depresivní fáze, a že mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem škody na zdraví žalobce existuje příčinná souvislost. Příčinnou souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem újmy na zdraví nelze vyloučit jen z toho důvodu, že nezákonné rozhodnutí dovršilo stávající nepříznivý zdravotní stav žalobce zapříčiněný již prověřováním orgánů činných v trestním řízení. Hledisko časové souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem újmy není samo o sobě rozhodující. Rozhodná je věcná souvislost příčiny a následku, zatímco časová souvislost napomáhá při posuzování věcné souvislosti. Žalobce splnil i podmínku uvedenou v § 14 odst. 1 a § 15 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., když dne 13. 3. 2017 svou žádostí uplatnil nárok na náhradu škody (újmy) v celkové výši 1 544 592,72 Kč nejprve u Ministerstva spravedlnosti. Nebyl splněn ani jeden z předpokladů uvedených v ustanovení § 12 zákona č. 82/1998 Sb., které upravují vyloučení odpovědnosti žalobce. Především nebyl splněn předpoklad, že by si žalobce zahájení trestního stíhání a odsouzení zavinil sám. Byla prokázána újma na zdraví žalobce způsobená nezákonným rozhodnutím žalované. Žalobce tak má dle § 2958 o. z. nárok na odškodnění ztížení jeho společenského uplatnění. Podle ústavního znaleckého posudku vznikla žalobci poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti. Ztížení společenského uplatnění žalobce bylo ústavním znaleckým posudkem vyčísleno částkou 73 760 Kč. Okresní soud souhlasil se žalovanou, že nezákonné stíhání nebylo jedinou příčinou újmy na zdraví žalobce; kromě jednání žalované to bylo také zejména [REDAKCE] onemocnění [REDAKCE] žalobce a její [REDAKCE] úmrtí. Proto ve shodě s ústavním znaleckým posudkem понížil výše uvedenou částku o jednu polovinu a žalobci přiznal náhradu za ztížení jeho společenského uplatnění ve výši 36 880 Kč. Bolestné žalobci přiznáno nebylo, neboť dle posudku bodové ohodnocení bolestného při středně těžké depresivní fázi přípustné není. Přiznal žalobci také náhradu škody ve výši 9 926 Kč za posudek potřebný k uplatnění nároků žalobce. Vynaložením této částky vznikla žalobci újma na jmění. Dodal, že případnou sníženou kvalitu a nepřesnost posudku žalobce jako neodborník nemůže dopředu nepochybně odhalit. Dále okresní soud uzavřel, že v příčinné souvislosti s nezákonným rozhodnutím žalované vznikla i nemajetková újma předvídaná v § 31a zákona č. 82/1998 Sb. Samotné konstatování porušení práva a omluva se jako dostačující okresnímu soudu nejevily, neboť odpovědnostním titulem byla porušena osobnostní práva žalobce ve značné míře. Okresní soud měl zjištěno, že proti žalobci bylo zahájeno trestní stíhání jako obviněného ze spáchání přečinu porušení povinnosti při správě cizího majetku dle § 220 odst. 1 trestního zákoníku, na který tento předpis pamatuje trestem odnětí svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti. Hrozba trestem odnětí svobody a především hrozba zákazem činnosti, když tato činnost byla téměř třicet let i žalobcovým povoláním a životní náplní, zvyšuje intenzitu, s jakou žalobce nezákonné trestní řízení musel negativně vnímat. Na druhou stranu trestné

činy proti majetku nejsou vystaveny takovému společenskému odsudku jako např. trestné činy proti životu a zdraví. Žalobce byl trestně stíhán od 26. 5. 2014 do 6. 10. 2016, tedy cca 2,5 roku. Po celou dobu byl žalobce vystaven stresu a nejistotě, jak a kdy jeho trestní stíhání skončí. Na druhou stranu žalobce byl stíhán na svobodě a délka trestního řízení se jeví přiměřenou, když věc byla poměrně složitá především po skutkové stránce s nutností zadávání znaleckých posudků. Trestní stíhání proti žalovanému však nebylo zahájeno zjevně bezdůvodně. Žalovaný porušil některá ustanovení zákona o obcích. Z provedeného dokazování vyplynulo, že nezákonným trestním stíháním bylo porušeno právo žalobce na vážnost, důstojnost a čest. Žalobce byl váženou a bezúhonnou osobou. Byl do té doby pozitivně hodnocen a požíval respekt po profesní a osobní stránce. Trestní stíhání jej zasáhlo sice ve zralém věku, ale v plné životní síle. Bylo vedeno v souvislosti s jeho dlouholetou činností ve veřejné funkci [REDAKCE] obce, v níž také žil a měl rodinu, přátele a známé. Žalovaný vykonával tuto činnost po dlouhých 28 let bez větších nesnází. Výkon funkce mu přinášel uspokojení a radost. Trestní stíhání vnímal žalobce úkorně, bylo o něm referováno v místním tisku. Žalobce byl trestním stíháním spojován s kriminální činností, která hrubě poškozovala jeho dobré jméno veřejně činné osoby a jeho hodnověrnost jako voleného [REDAKCE] obce. V souvislosti s nezákonným trestním stíháním byl poškozen po společenské stránce. Vždy před tím byl společenský a družný, v souvislosti s trestním stíháním se začal lidem vyhýbat. Nezákonné trestní stíhání zasáhlo též jeho profesní život, když ke konci kariéry přestal zvládat výkon práce, která ho téměř třicet let živila. Své povinnosti přenášel na [REDAKCE] a po dalších volbách funkci [REDAKCE] odmítl, když se raději do dosažení důchodového věku přihlásil na úřad práce jako uchazeč o zaměstnání. Nezákonné stíhání postihlo i rodinný život žalobce. Žalobce se z veselého člověka stal zádumčivým, uzavřel se do sebe, byl nemluvný, tichý. Jeho nejbližší jej museli konejšit. Přestali ho těšit některé činnosti, které dříve ve volném čase vykonával. Okresní soud vyzval oba účastníky usnesením ze dne 11. 3. 2019 č. j. 15 C 239/2017-159 o uvedení a srovnání s jinými případy odškodňování nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby nebo zastavením, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují. Žalobce lustrací zdrojů v podobě systému ASPI a CODEXIS nedohledal žádná rozhodnutí ve smyslu podané výzvy, a to ani z jiných dostupných zdrojů. Jako příkladné srovnání ze současné doby stran imateriální újmy v psychické rovině je dle žalobce praxe obecných soudů při smrtelných dopravních nehodách, po nichž jsou odškodňováni příbuzní. Tato částka se běžně pohybuje mezi 500 000 Kč až 700 000 Kč u každé pozůstalé osoby. Tvrdil, že v tomto ohledu procházel a nadále prochází většími útrapami, než někteří pozůstalí, jejichž útrapy netrávají v horizontu 5 - 10 let, a netrpí středně těžkou depresivní fází jako je tomu u něj. Proto částka navržená žalobcem v žalobě se jeví jako více než přiměřená. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, jejímž prostřednictvím žalovaná jedná, soudu sdělil, že se obrátil na Ministerstvo spravedlnosti ČR s dotazem, zda disponuje rozhodnutími v obdobných případech, jako je projednávaná věc. Bylo mu sděleno, že žalovaná takovými rozhodnutími nedisponuje a je primárně na žalobci, aby taková rozhodnutí soudu doložil. Okresní soud proto sám pátral po příhodném rozhodnutí, přičemž dohledal obdobný případ, jenž byl v prvním stupni projednáván Obvodním soudem pro Prahu 2. V rámci jeho řízení vedeném pod sp. zn. 15 C 232/2010 byla žalobci přiznána částka 150 000 Kč. Ve srovnávaném případě byl žalobce v letech [REDAKCE] až [REDAKCE] malé obce, od roku [REDAKCE] pouze [REDAKCE]. Trestně stíhán byl v souvislosti se svojí funkcí více jak dva a půl roku pro trestné činy porušování povinností při správě cizího majetku, zneužití pravomoci veřejného činitele a zkraslování údajů o stavu hospodaření a jmění a následně i pro trestný čin podvodu. Konkrétně šlo především o pochybení při sjednávání smluv s nesprávně stanovenou odměnou. Za nejprísněji postižitelný trestný čin mu hrozilo odnětí svobody v trvání až tři roky nebo zákaz činnosti. V důsledku dotyčného trestního stíhání došlo újmě na dobré pověsti žalobce v místě bydliště a k narušení manželského souladu. Později se však

manželství žalobce opět upevnilo. Z hlediska pracovního uplatnění žalobce neměl zásadní potíže. Uvedená výše zadostiučinění byla potvrzena soudem druhého stupně. Dovolání žalobce k Nejvyššímu soudu bylo zamítnuto, ústavní stížnost žalobce Ústavní soud odmítl. Okresní soud na základě uvedených skutečností a s ohledem na specifické okolnosti případu dospěl k závěru, že je namístě rozsah imateriální újmy žalobce odškodnit jako přiměřené zadostiučinění částkou 200 000 Kč. Při stanovení této částky porovnal předmětný případ s výše uvedeným případem. Přes řadu jednotlivých prvků (nezákonné trestní stíhání v souvislosti s výkonem funkce ██████ v malé obci, dopad stíhání na čest a dobrou pověst v místě bydliště, dopad na rodinný život, obdobná délka trestního řízení a hrozícího trestu) přistoupil k navýšení přiznané částky o 50 000 Kč. Ve srovnávaném případě totiž šlo o osobu uprostřed produktivního věku, která vykonávala funkci ██████ pouze jedno volební období. U něj je předpoklad, že během dalších let bude mít více příležitostí ke kariérnímu a osobnímu růstu, který mu pomůže způsobenu újmu lépe překonat. V předmětném případě je žalobce osobou, která funkci ██████ vykonávala téměř třicet let a byla s touto funkcí „bytostně spjata“. Vlivem trestního stíhání se přestal o tuto funkci ucházet a raději volil evidenci na úřadu práce a poté starobní důchod, třebaže původně zde byl předpoklad dalšího výkonu funkce. Pocit ukřivdění zde bude zřejmě již natrvalo.

2. Proti tomuto rozsudku podali včas odvolání oba účastníci.
3. Žalobce svým odvoláním brojil proti výroku pod bodem II/ a proti závislému výroku pod bodem III/. V první řadě konstatoval, že okresní soud správně uzavřel, že v souzeném případě je dána odpovědnost žalované v souvislosti s vydáním nezákonného rozhodnutí ve smyslu zák. č. 82/1998 Sb. Nesouhlasil však se závěrem okresního soudu, pokud mu z titulu nároku na odškodnění ztížení společenského uplatnění dle § 2958 o. z. přiznal pouze částku ve výši 36 880 Kč oproti žalované výši 969 618 Kč. Připomněl, že tu jsou dva rozdílné znalecké posudky, a to posudek prof. MUDr. Martiníka, který ohodnotil imateriální újmu žalobce na částku 969 618 Kč, a oproti tomu znalecký posudek MUDr. Petra Hájka, Ph.D., slyšeného osobně u soudu s částkou ve výši 73 760 Kč poníženou o polovinu na částku 36 880 Kč. Namítal, že tyto rozdíly mezi znalci jsou enormní a okresní soud si je chybně vyložil a názorově se přiklonil, při absenci judikatury odpovídající zásahu do práv žalobce, na stranu ústavně znaleckého posudku. Vytýkal okresnímu soudu, že pominul, že znalec Hájek, slyšený u soudu dne 23. 10. 2019, nebyl schopen vysvětlit rozdíly mezi oběma znalci při výpočtu a k tomuto pouze uvedl, že prof. MUDr. Martiník jinak praktikoval výpočet a není schopen zhodnotit, zda takto činil správně či nesprávně. Namítal, že již pouze z výše částky 36 880 Kč je patrné, že tato jistě neodpovídá imateriální újmě žalobce a je zcela marginální k poměru zásahu do práv žalobce. Připomněl, že mu byla jednáním žalované způsobena újma na zdraví - středně těžká depresivní fáze, která trvala po delší dobu a dle znalce odeznívá v horizontu 5 - 10 let. Doba trvání této poruchy a útrap v podobě středně těžké depresivní fáze tak jistě nemůže být refundována částkou ve výši 36 880 Kč a je zde tak na soudu, aby jako tvůrce výkladu práva stanovil adekvátní a spravedlivou částku odškodnění imateriální újmy žalobce, která by se jistě měla blížit částce vypočtené prof. MUDr. Martiníkem, jenž ohodnotil imateriální újmu na částku 969 618 Kč. Vytýkal okresnímu soudu, že se s tímto dostatečně nevypořádal a přiznal odškodnění za ztížení společenského uplatnění zcela marginální částku, jež zcela neodpovídá útrapám žalobce s ohledem na jeho diagnosu a dobu trvání jeho obtíží. Připomněl, že již v průběhu sporu uváděl, že z provedeného ústavního posudku je patrné, že jednáním ČR mu byla způsobena újma na zdraví - středně těžká depresivní fáze, jež odezní v horizontu 5 - 10 let od jejího vzniku. Jako příkladné srovnání ze současné doby stran imateriální újmy v psychické rovině uvedl praxi obecných soudů při smrtelných dopravních nehodách, po nichž jsou odškodňováni příbuzní. Tato částka se běžně pohybuje mezi 500 až 700 tis. Kč u každé pozůstalé osoby. Dodal, že i když se domníval, že v tomto ohledu procházel a prochází většími útrapami, než někteří

pozůstalí, jejichž útrapy netrvají v horizontu 5 - 10 let a netrpí středně těžkou depresivní fází, jako je tomu u něj, jeví se částka jím navržená dle znaleckého posudku prof. MUDr. Martiníka jako více než přiměřená. Nesouhlasil se závěrem okresního soudu v tom, že mu z titulu nároku na odškodnění imateriální újmy za porušení práva žalobce na vážnost, důstojnost a čest, přiznal částku pouze 200 000 Kč. Zdůraznil, že okresní soud správně hodnotil všechna hlediska odpovědnosti žalované za tuto újmu, stejně tak, že samotné konstatování porušení práva a omluva se jako dostačující nejeví. K tomuto dodal, že se mu doposud žalovaná neomluvila. Připomněl, že lustrací zdrojů v systému ASPI a CODEXIS nedohledal žádná rozhodnutí, která by již byla nasouzena dle nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., a to ani z jiných dostupných zdrojů. Není pochyb o tom, že jistě již některá pravomocná rozhodnutí existují. Předchozí judikatura v tomto byla četnější, avšak není, dle jeho názoru, podle nového občanského zákoníku zcela použitelná. Proto žádal odvolací soud, aby ke splnění této povinnosti vyzval žalovanou. Odkázal přitom na závěry rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 577/2017, z něhož citoval. K soudem použitému srovnatelnému rozhodnutí uvedl, že toto vycházelo z předchozí právní úpravy, tedy starého občanského zákoníku, a není tak pro potřeby tohoto řízení zcela použitelné, tedy minimálně pro srovnání výše poskytnutého odškodnění. Vyslovil názor, že nová právní úprava by měla reflektovat současné společenské a majetkové poměry, když smyslem nové právní úpravy bylo právě zvýšit výši přiznávaných odškodnění poškozeným. Namítal, že přiznaná výše nemajetkové újmy dle § 31a zák. č. 82/1998 Sb. v částce 200 000 Kč není odpovídající všem specifikům případu a měla být přiznána v žalované výši 500 000 Kč. Navrhl, aby byl rozsudek okresního soudu ve výrocích II. a III. zrušen a žalobě bylo v plném rozsahu vyhověno.

4. Žalovaná svým odvoláním brojila proti výroku pod bodem I/ a proti závislému výroku pod bodem III/. K nároku na náhradu za ztížení společenského uplatnění ve výši 36 880 Kč žalovaná uvedla, že z rozsudku vůbec nevyplyvá, na základě jakých skutkových okolností soud dospěl k závěru, že pokud se na vzniku duševní poruchy podílely po sobě 2 faktory, je namístě, aby každý faktor odpovídal za negativní následek ve stejné míře (tj. z jedné poloviny). Připomněla, že v rámci vyšetření žalobce uvedl, že duševní potíže začaly v roce 2013 – tj. tedy před zahájením trestního stíhání – i pokud by byly způsobeny tím, že policie prověřovala trestní oznámení na žalobce, v této době ještě neexistovalo nezákonné rozhodnutí, a proto mezi tím, že žalobci vznikly v této době duševní potíže, a zahájením jeho trestního stíhání není příčinná souvislost. Namítala, že okresní soud sice odkázal na znalecký posudek, ale ze znění rozsudku nevyplyvá, na základě jakých okolností a proč znalec dovodil, že trestní stíhání se na duševní poruše žalobce podílelo jednou polovinou. Ohledně náhrady nákladů za vypracování znaleckého posudku na vlastní žádost ve výši 9 926 Kč vyslovila názor, že tento nárok nelze přiznat jakožto škodu způsobenou v příčinné souvislosti s nezákonným rozhodnutím (usnesením o zahájení trestního stíhání), neboť mezi tímto odpovědnostním titulem a úhradou nákladů za znalecký posudek neexistuje vztah příčinné souvislosti. Usnesení o zahájení trestního stíhání nezpůsobilo žalobci škodu ve výši 9 926 Kč. Dodala, že by se sice dalo uvažovat o tom, že by žalobce mohl mít nárok na náhradu této částky, ale tato by musela být uplatněná v rámci náhrady nákladů předmětného občanskoprávního řízení (tudíž by z ní nepřislušel úrok z prodlení). Doplnila, že je však otázkou, zda částka 9 926 Kč představuje mimosmluvní odměnu za zpracování znaleckého posudku či zda si tuto částku žalobce (coby zadavatel požadavku na zpracování posudku) a znalec MUDr. Karel Martiník dohodli mezi sebou. Navíc namítala, že se nejedná o účelně vynaložený náklad řízení, neboť okresní soud ze závěrů žalobcem předloženého znaleckého posudku nevycházel ani jeho obsah neprovedl k důkazu. Výši náhrady nemajetkové újmy za trestní stíhání ve výši 200 000 Kč považovala za nepřiměřeně vysokou. Namítala, že závěry okresního soudu o závažnosti vzniklé nemajetkové újmy nejsou souladné se skutkovými zjištěními. Poukázala např. na závěr v bodě 24 rozsudku, že „z provedeného dokazování

vyplývá, že nezákonným trestním stíháním bylo porušeno právo žalobce na vážnost, důstojnost a čest, neboť kriminální činnost, se kterou byl spojován, hrubě poškozovala jeho dobré jméno veřejně činné osoby a jeho hodnověrnost jako voleného [REDAKCE] obce“. Namítala, že tento závěr je zcela v rozporu se skutkovými zjištěními, že žalobce byl ve volbách v roce [REDAKCE] (tedy po zahájení trestního stíhání) opět zvolen [REDAKCE] obce a rovněž byl znovu zvolen na funkci [REDAKCE]. Dovožovala, že naopak to dokazuje, že i přes trestní stíhání v něj veřejnost měla důvěru, když jej zvolila svým zástupcem. To, že se žalobce funkce [REDAKCE] vzdal, však jde za ním, neboť to bylo jeho svobodné rozhodnutí, ke kterému nebyl nikým nucen, a nelze to dávat k tíži žalované – tj. nelze dávat k tíži žalované, že žalobce měl po vzdání se funkce [REDAKCE] problémy s pracovním uplatněním. Pokud jde o skutečnost, že věc byla medializována v regionálním tisku, ani toto nelze s ohledem na judikát Nejvyššího soudu 30 Cdo 4280/2011 dávat k tíži žalované. Doplnila, že na skutečnosti, že se ze žalobce namísto veselého stal zádušný člověk a jeho nejbližší ho museli konejšit, nemělo vliv pouze trestní stíhání, ale zcela nepochybně i onemocnění a následná smrt jeho [REDAKCE].

5. Odvolací soud z podnětu odvolání účastníků přezkoumal napadený rozsudek okresního soudu včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, a po doplnění dokazování výpovědí žalobce, výpovědí zástupce znaleckého ústavu Fakultní nemocnice Hradec Králové MUDr. Richarda Köhlera a výpovědí znalce MUDr. Petra Hájka, Ph.D., dospěl k závěru, že odvolání účastníků jsou zčásti důvodná.
6. Okresní soud správně každý ze žalobcem uplatněných nároků na náhradu škody vyvolané nezákonným rozhodnutím posuzoval odděleně. Na posouzení jednotlivých nároků aplikoval správná ustanovení zákona č. zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Správně vyhodnotil předpoklady odpovědnosti za škodu způsobené nezákonným rozhodnutím, tj. existence nezákonného rozhodnutí, vznik škody a příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem škody. Mezi účastníky nebylo sporu o existenci nezákonného rozhodnutí. Tímto nezákonným rozhodnutím je usnesení Policie ČR, Krajského ředitelství [REDAKCE] územního odboru, ze dne 26. 5. 2014, č. j. [REDAKCE], kterým bylo zahájeno trestní stíhání žalobce jako obviněného ze spáchání přečinu porušení povinnosti při správě cizího majetku dle § 220 odst. 1 trestního zákoníku. Pro poskytnutí zadostiučinění za imateriální újmu ve smyslu § 31a zák. č. 82/1998 Sb. je existence nezákonného rozhodnutí jediným předpokladem. Pro náhradu škody dle občanského zákoníku je existence nezákonného rozhodnutí prvním z předpokladů pro odpovědnost žalované za škodu. Naplnění ostatních předpokladů pro odpovědnost za škodu bylo žalovanou sporováno.
7. Odvolací soud se zcela ztotožňuje se závěry okresního soudu o zadostiučinění za imateriální újmu dle § 31a zák. č. 82/1998 Sb. a pro stručnost ohledně tohoto nároku odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se ztotožňuje. Odvolací soud se ztotožňuje i se závěry okresního soudu ohledně výše zadostiučinění. Okresní soud správně v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2015 sp. zn. 30 Cdo 1747/2014, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 67/2016) vycházel z toho, že výše zadostiučinění by měla odpovídat výši zadostiučinění přiznaného v případech, jež se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují s tím, že významnější odchylka je možná jen, pokud bude soudem řádně a přesvědčivě odůvodněna. Jelikož účastníci na výzvu okresního soudu nepředložili žádná rozhodnutí, okresní soud sám pro porovnání vyhledal rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 15 C 232/2010. Zásadní okolnosti případu projednávaného Obvodním soudem pro Prahu 2 podrobně porovnal s okolnostmi daného případu a řádně zdůvodnil, jaké skutečnosti ho vedly k navýšení zadostiučinění o 1/3 v tomto případě oproti případu Obvodního soudu pro

Prahu 2. Odvolací soud, opíraje se o další rozhodnutí Nejvyššího soudu (srov. rozhodnutí ze dne 27. 6. 2017 sp. zn. 30 Cdo 577/2017 či ze dne 10. 9. 2019 sp. zn. 30 Cdo 1198/2018), vyzval žalovanou ke zpřístupnění rozhodnutí řešících obdobné případy jako projednávaný případ. Žalovaná na základě této výzvy předložila rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. 11. 2013 č. j. 20 Co 365/2013-127 a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2016 č. j. 68 Co 207/2016-228. Po seznámení se s uvedenými rozhodnutími odvolací soud nadále jako za nejprůběhavější pro porovnání s projednávanou věcí považoval rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 vyhledaný okresním soudem. Odvolací soud se přitom shoduje též se závěry okresního soudu, pro které žalobci přiznal zadostiučinění o 50 000 Kč vyšší, než bylo v případě projednávaném Obvodním soudem pro Prahu 2. Naproti tomu odvolací soud neshledal žádné podstatné skutečnosti pro další navýšení, jehož se dovolává žalobce. Odvolací soud proto rozsudek okresního soudu v souladu s ust. § 219 o. s. ř. potvrdil v části výroku pod bodem I/, pokud jím žalované byla uložena povinnost zaplatit žalovanému zadostiučinění v částce 200 000 Kč s příslušenstvím, a dále v části výroku pod bodem II/, pokud jím byla zamítnuta žaloba s požadavkem na zaplacení zadostiučinění v další částce 300 000 Kč s příslušenstvím a s požadavkem na zaplacení úroku z prodlení ve výši 8,05 % z částky 246 806 Kč za dobu od 13. 3. 2017 do 13. 9. 2017. Ohledně zamítnutí požadavku na úroky z prodlení z přiznané částky 246 806 Kč jdoucí od 13. 3. 2017 do 13. 9. 2017 odvolací soud odkazuje na správné odůvodnění rozsudku okresního soudu.

8. V části výroku pod bodem I/, pokud jím žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobci částku 9 926 Kč s příslušenstvím, odvolací soud rozsudek okresního soudu podle § 220 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. změnil a v tomto rozsahu žalobu žalobce zamítl. Uvedená částka, podle tvrzení žalobce, představuje škodu, která měla žalobci vzniknout v souvislosti s opatřením znaleckého posudku vyhotoveného prof. MUDr. Karlem Martiníkem, DrSc., pod poř. č. 2016/43/133. Uvedená částka byla vynaložena jako náklad důkazu uplatněného nejprve u Ministerstva spravedlnosti a posléze v tomto soudním řízení. Tento náklad spojený s uplatněním žalované pohledávky má povahu příslušenství pohledávky ve smyslu § 513 o. z. O jeho přiznání se rozhoduje až na základě výsledku řízení v konečném rozhodnutí o věci v rámci nákladů řízení. Z těchto důvodů odvolací soud uvedený nárok žalobce jako nedůvodný zamítl.
9. Pokud jde o zbývající části výroků pod body I/ a II/, odvolací soud neshledal předpoklady pro jejich potvrzení či změnu, a proto mu nezbylo, než je podle § 219a odst. 1 písm. a/ a odst. 2 o. s. ř. zrušit včetně závislých nákladových výroků pod body III/ a IV/ a v tomto rozsahu věc vrátit okresnímu soudu k dalšímu řízení (§ 221 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.). Nejvyšší žalobcem uplatněnou položkou je částka 959 692 Kč, která představuje peněžitou náhradu za vytrpěné bolesti a peněžitou náhradu za ztížení společenského uplatnění ve smyslu § 2958 o. z. Žalobce k prokázání vzniku škody předložil znalecký posudek vyhotovený prof. MUDr. Karlem Martiníkem, DrSc., pod poř. č. 2016/43/133, který má důkazní sílu znaleckého posudku ve smyslu § 127a o. s. ř.
10. Vzhledem k výhradě žalované vůči tomuto znaleckému posudku, která vytykala zejména absenci závěrů o příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím a poškozením zdraví žalobce, okresní soud uložil vypracování revizního znaleckého posudku. K tomu ustanovil Fakultní nemocnici Hradec Králové, jako znalecký ústav z oboru zdravotnictví – psychiatrie. Znaleckému ústavu uložil (usnesením ze dne 30. 11. 2017 č. j. 15 C 239/2017-59) posoudit a zrevidovat závěry znalce prof. MUDr. Karla Martiníka, DrSc., a zodpovědět vymezené otázky (zda jednáním žalované byla žalobci způsobena újma na zdraví, jaká je prognóza újmy na zdraví, jaké je ohodnocení bolestného a ztížení společenského uplatnění). Fakultní nemocnice Hradec Králové následně oznámila okresnímu soudu, že nemá specializaci na ohodnocení nemateriální újmy na zdraví, je však schopna se vyjádřit k poškození zdraví žalobce a požádala o svolení k přibrání konzultanta. Konzultantem zvolila MUDr. Petra

Hájka, Ph.D., který je zapsán jako znalec pro obor zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví. Znalecký ústav učinil závěr, že žalobce trpí středně těžkou depresivní fází a že toto onemocnění žalobce je v příčinné souvislosti s jednáním žalované (nezákonným rozhodnutím). Nejde však o jedinou příčinu tohoto onemocnění, když jinou podstatnou příčinou deprese žalobce bylo též předčasné úmrtí jeho ██████ v roce ██████. Podíl každé z těchto příčin shledal v rozsahu 50 %. Pokud jde o výši škody, vycházel ze znaleckého posudku MUDr. Petra Hájka, Ph.D., který nemateriální újmu žalobce ohodnotil na 73 760 Kč, tudíž by odškodnění mělo činit 36 880 Kč.

11. Odvolací soud provedl důkaz výpovědí zástupce znaleckého ústavu MUDr. Richarda Köhlera. Výpovědi zástupce znaleckého ústavu byly rozptýleny pochybnosti o závěrech posudku znaleckého ústavu ve vztahu ke zjištění onemocnění žalobce a ve vztahu k závěru o tom, že poškození zdraví žalobce je v příčinné souvislosti s nezákonným rozhodnutím s tím, že se nejedná o příčinu jedinou. Jako další příčina žalobcova poškození zdraví bylo označeno onemocnění žalobcovy ██████ a její následné úmrtí. Zástupce znaleckého ústavu jednoznačně objasnil, z jakých důvodů není za další příčinu žalobcova onemocnění považován diabetes, jímž rovněž trpí (žalobce trpěl cukrovkou delší dobu, 15 let, a neuváděl, že by s ní měl spojeny potíže typu depresivních stavů). Jako příčina středně těžké depresivní fáze nebyl zaznamenán ani vliv snížené funkce štítné žlázy. Zástupce znaleckého ústavu dodal, že onemocnění štítné žlázy může mít významný vliv na psychiku člověka, k závěru, že toto onemocnění u žalobce nemělo vliv na vznik psychického onemocnění, dospěl ústav vylučovací metodou. Žalobce v minulosti byl po operaci štítné žlázy, avšak v době vyšetření tato nebyla nijak dekompenzována, z dokumentace praktického lékaře ani z dokumentace diabetoložky nevyplývalo, že by funkce štítné žlázy byla u žalobce narušena. K tomu žalobce doplnil, že na operaci štítné žlázy byl na jaře 2017 na doporučení lékařky s tím, že má na štítné žláze uzlíky. Operace byla doporučena z preventivních důvodů, aby se to nerozvinulo v něco horšího, osobně s tím žádné potíže nepocíťoval. K otázce vzniku žalobcova onemocnění (středně těžká depresivní fáze) zástupce znaleckého ústavu zdůraznil, že deprese nevzniká ze dne na den, ale člověk se do ní propadá v průběhu týdnů. Dle zjištění znaleckého ústavu u žalobce byly obtíže od roku 2013, byly trvalé a zapadaly do obrazu toho, co uváděl při vyšetření a co vyplývalo ze zpráv lékařů. Na to, že u žalobce nastala změna duševního stavu, lze usuzovat již z toho, že mu praktický lékař naordinoval ██████. Ten bývá prvním lékem, který praktičtí lékaři v takovýchto situacích volí, a když to nepomáhá, nastupují antidepresiva. Když byl žalobce odeslán k psychiatrice ██████, již antidepresiva (Citalec) užíval, tedy mu je musel předepsat praktický lékař. Citalec je lék nasazovaný typicky na depresi, je to lék první volby, který může předepisovat i praktický lékař, je to lék účinný, který zvládne středně těžkou i těžkou depresi.
12. Znaleckým posudkem vyhotoveným Fakultní nemocnicí Hradec Králové dne 15. 5. 2018 spolu s výpovědí zástupce znaleckého ústavu bylo tedy jednoznačně prokázáno, k jakému poškození zdraví u žalobce došlo a že je toto poškození zdraví v přímé příčinné souvislosti s nezákonným rozhodnutím a dále s onemocněním a následným úmrtím ██████ žalobce. Odvolací soud na základě těchto důkazů nemá ani pochybnosti o určení míry podílu každé z těchto příčin na onemocnění žalobce.
13. Pochybnou zůstává výše škody na zdraví. Pro ohodnocení výše nemateriální újmy (ztížení společenského uplatnění a bolestného) znalecký ústav využil jako konzultanta MUDr. Petra Hájka, Ph.D., jenž podle zadání okresního soudu měl posoudit a zrevidovat závěry znalce prof. MUDr. Karla Martiníka, DrSc., ohledně výše náhrady za ztížení společenského uplatnění a bolestného. Jmenovaný znalec ve znaleckém posudku ze dne 18. 5. 2018 vypočetl výši ztížení společenského uplatnění žalobce na částku 73 760 Kč s tím, že bodové ohodnocení bolestného při středně těžké depresivní fázi není přípustné. Z písemného znaleckého posudku nevyplývá, že by se znalec jakkoli zabýval revizí závěrů znalce prof.

MUDr. Karla Martiníka, DrSc. V rámci výpovědi u okresního soudu tento znalec uvedl, že prof. MUDr. Martiník jinak praktikoval výpočet. Tvrdil, že jde o jiný výpočet s tím, že nemůže říct, zda správný či nesprávný. V rámci výpovědi u odvolacího soudu jmenovaný znalec uvedl, že závěry prof. MUDr. Martiníka nepřezkoumával. Dle jeho mínění to nebylo reálné, neboť žalobce viděl v jinou dobu než zmíněný znalec.

14. Znaleckým posudkem vyhotoveným prof. MUDr. Karlem Martiníkem, DrSc., pod poř. č. 2016/43/133, který byl zpracován na základě objednávky žalobce, byla stanovena náhrada bolestného ve výši 50 256 Kč a náhrada za ztížení společenského uplatnění 909 436 Kč. Znalec MUDr. Petr Hájek, Ph.D., jako konzultant znaleckého ústavu nesplnil zadání soudu, podle něhož bylo jeho úkolem přezkoumat závěry znalce prof. MUDr. Martiníka, DrSc., a pochybnosti o správnosti závěrů znalce prof. MUDr. Martiníka nebyly odstraněny ani výpovědí tohoto znalce u okresního a krajského soudu. Vzhledem k rozdílnému přístupu v otázce možnosti ocenění bolestného a s ohledem na diametrální odlišnost stanovení výše náhrady za ztížení společenského uplatnění nadále zůstává neobjasněná odborná otázka o možnosti ocenění bolestného při onemocnění středně těžká depresivní fáze a odborná otázka o výši náhrad. Tento nedostatek nelze odstranit jinak než revizním znaleckým posudkem. To je dokazování, které svým rozsahem přesahuje rámec odvolacího řízení, proto ohledně uvedených nároků byl rozsudek okresního soudu zrušen a věc byla vrácena okresnímu soudu k dalšímu řízení. Vzejde-li z dalšího dokazování závěr o nemožnosti určení bolestného při onemocnění žalobce (středně těžká depresivní fáze), zváží okresní soud, zda žalobcem uplatněný nárok na bolestné (50 256 Kč) lze podřadit pod ust. § 2956 o. z.
15. V novém rozhodnutí o věci okresní soud neopomene rozhodnout o nákladech odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).

Poučení:

Proti výroku pod bodem I/ rozsudku je přípustné dovolání, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchytil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání (§ 237 až 238a) je oprávněně zkoumat jen dovolací soud. Dovolání lze podat do dvou měsíců od doručení rozsudku u Okresního soudu v Náchodě a rozhoduje o něm Nejvyšší soud ČR se sídlem v Brně.

Proti výrokům pod body II/ a III/ není dovolání přípustné.

Hradec Králové 9. září 2020

Mgr. Šárka Petrová v. r.
předsedkyně senátu